

Становище на Комитета на регионите – „Мерки в подкрепа на създаването на „екосистеми“ от стартиращи предприятия в областта на високите технологии“

(2014/C 415/02)

Докладчик г-н Markku Markkula (FI/ЕНП), член на Градския съвет на Espoo**I. ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ**

КОМИТЕТЪТ НА РЕГИОНИТЕ

Въведение

Неотдавнашни проучвания⁽¹⁾ предполагат, че през следващите пет години годишният темп на растеж на интернет икономиката в развитите пазари на страните от G-20 ще бъде в размер на 8 %. Освен това броят на разработчиците на приложен софтуер ще се увеличи от 1 милион през 2013 г. до 2,8 милиона през 2018 г.⁽²⁾ Обслужващият персонал и работещите в областта на маркетинга генерират обща заетост от 1,8 милиона работни места през 2013 г., които до 2018 г. ще нараснат до 4,8 милиона. Тези данни предполагат да се обърне специално внимание на явлението стартиращи предприятия в областта на високите технологии, които, ако се управляват подходящо, биха могли да се превърнат в истински двигател за растеж и създаване на работни места в Европа. Въпреки това е необходимо да се отбележи и фактът, че в Европа за предприемачеството не са били полагани систематични грижи; отсега нататък усилията в тази област трябва да бъдат много по-интензивни и ефективни. Местните и регионалните власти, които отговарят за една трета от публичните разходи и за две трети от публичните инвестиции, са от решаващо значение за постигането на целите на ЕС и за насърчаване на предприемачеството.

Водещи съображения

1. Екосистемите на стартиращите предприятия в областта на високите технологии не могат да бъдат цялостно проектирани и очертани предварително. Много от променливите в екосистемата не могат да бъдат управлявани. **Следователно е възможно да бъдат набелязани фактори, които подпомагат предприемачеството** като: по-добър достъп до финансиране, ефективно регламентиране и данъчно облагане, насърчаване на предприемаческата култура и по-голям интерес към поемането на риск. Тези аспекти бяха подчертани по редица поводи от Европейската комисия и по-специално в Плана за действие „Предприемачество 2020 г.“⁽³⁾. Същевременно наличието на инфраструктура, която гарантира ширококолов достъп, е предпоставка за насърчаване на предприемачеството в областта на високите технологии.
2. Следователно не е възможно да се предвиди къде ще се създаде екосистема. Не политическите стратегии, а самите стартиращи предприятия са тези, които избират къде да се установят — въз основа на благоприятните условия за развитие, които ще им бъдат предоставени.
3. В подкрепа на подобни екосистеми ще бъде необходимо да се мобилизират публичната администрация, политиките, стопанските и академичните среди, студентите и всички други участници, и да им се предоставят подходящи знания и култура. **Образованието има решаваща роля в тази област, където високите научни постижения и иновациите ще бъдат дело на хората.**
4. С цел свеждане до минимум на риска от неуспех и от неефективност, е необходимо, при осъществяване на сътрудничество на национално равнище, ресурсите да бъдат насочени и съсредоточени върху малко на брой екосистеми, определени въз основа на ясни критерии. Регионалното равнище е подходящото равнище за обмисляне на форми на обединяване на ресурсите.
5. В Европа е налице прекомерна фрагментация както на националните, така и на регионалните инициативи. Съществува необходимост от обща референтна рамка.

Съотнасяне

Изходната точка за вземане на решения за постигане на целите е наличието на ясна и изчерпателна информация относно въпросното явление. Ето защо КР смята, че е целесъобразно:

6. да се извърши оценка на това, което конкретно вече е направено, като се има предвид, че някои европейски региони вече възприеха инструменти и/или прилагат политика в подкрепа на стартиращите предприятия в областта на високите технологии. Това ще позволи да бъде представен обзор, който се възприема лесно и непосредствено;

⁽¹⁾ Бостънска консултантска група, „The \$4.2 Trillion Opportunity –the internet economy in the G-20“ (Възможността за 4,2 трилиона долара — интернет икономиката в страните от G-20), март 2012 г.

⁽²⁾ GIGAOM RESEARCH, „Sizing the EU app economy“ (Разрастване на икономиката на ЕС във връзка със софтуерни приложения), февруари 2014 г.

⁽³⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0795:FIN:BG:PDF>

7. информацията да бъде обединена, така че да бъдат определени основните данни: така ще може да се направи аналитичен прочит на мерките, които вече са предприети от регионите, и да се определят тенденциите;
8. да се създаде специална база данни, където местните и регионалните власти ще могат да споделят възприетите най-добри практики. Съответно ще бъде възможно и да се осъществят практики за сравнителна оценка, които са много полезни преди всичко за онези региони, изоставящи по отношение на регламентирането;
9. **да се въведе механизъм за оценка на ефективността на мерките**, за да извършват периодични проверки и оценка на постигнатите резултати;
10. да бъде ясно кои са най-значимите заинтересовани лица на регионално равнище и какви са техните отговорности в подпомагането на стартиращите предприятия. За тази цел ще се използват вече наличните и прилагани в други европейски проекти инструменти: Динамично картографиране на екосистемата на интернет предприемачите и стартиращите предприятия (Dynamic Mapping of Web Entrepreneurs and Startups' ecosystem), Обсерватория на клъстерите (Cluster Observatory).

Опростяване и уеднаквяване на административните процедури

11. Предвид това, че концепциите за стартиращо предприятие и за гъвкавост са свързани помежду си, е необходимо бюрократичната тежест да се сведе до минимум. Бюрократичните пречки все още се открояват като един от основните проблеми, във връзка с който трябва да се предприемат действия. Ето защо КР предлага:
 - 11.1. **да се опростят и уеднаквят регионалните разпоредби**, така че да се избегне създаването на допълнителна спрямо националните разпоредби тежест;
 - 11.2. да бъде предоставена онлайн възможно най-много полезна информация по структуриран начин, като същевременно се спазват правилата за защита на данните;
 - 11.3. **да бъде установен минимален стандарт относно информацията**, която трябва да бъде предоставяна, по начин, който да позволява оценка и сравняване от страна на нейните получатели;
 - 11.4. да се предоставят онлайн всички процедури, като всички припокривания се сведат до минимум и да се даде възможност административните формалности да се извършват направо онлайн;
 - 11.5. онлайн информацията да бъде достъпна както на местния език, така и на английски.
12. Ето защо параграфи 11.1-11.5 следва да се приложат като се използват вече съществуващи инструменти, например портала http://ec.europa.eu/internal_market/eu-go/

Обучение на служителите на публичните администрации

В рамките на цялостната стратегия, насочена към подпомагането на създаването на екосистемни на стартиращи предприятия в областта на високите технологии, КР подчертава, че:

13. е необходимо **служителите от регионалните и местните публични администрации да бъдат обучавани**; лицата, призовани да очертаят бъдещето на икономиката, трябва да бъдат възможно най-добре подготвени и да са добре запознати с иновациите от най-ново поколение;
14. е необходимо местните и регионалните власти и хората като цяло да развият способността за планиране, т.е. способността да предлагат програми, които позволяват постигането на резултати. Необходимо е също обучение в областта на предприемачеството;
15. е необходимо **да бъдат проектирани механизми за оценка на качеството на предлаганите услуги**, така че публичните администрации да имат стимул да дават най-доброто от себе си;
16. е необходимо да се насърчават регионите, подобно на националните правителства, **да предприемат цифров подход на мислене**. Това ще позволи не само да се увеличи ефективността, но и услугите, предоставяни на гражданите, да бъдат подобрени;
17. е необходимо да се направи повече, за да се гарантира, че всеки регион, както и всяка държава членка назначава **главен служител в областта на цифровите технологии (CDO)**. Такива постоянни служители на пълно работно време ще спомогнат да се гарантира, че цифровите иновации имат възможно най-всеобхватно и ефективно въздействие;
18. **регионалните данни следва да бъдат публично оповестени, в съответствие с правилата за защита на данните**. Те са елемент от решаващо значение за стартиращите предприятия. Публичното представяне на регионалните данни ще повиши прозрачността и доверието. То би увеличило също така шансовете за иновативните дружества да усетят потенциалните възможности;

19. **всички региони би трябвало да определят поне ограничен брой количествени цели**, когато става дума за интелигентен растеж и за създаване на 'екосистеми' от стартиращи предприятия в областта на високите технологии; като алтернатива би трябвало да възприемат качествен подход, който се състои в 'положителен процес на промяна', допринасящ за постигането на целите;

20. мониторингът и оценката на политиката трябва да бъдат поверени на създаден за целта технически комитет, съставен от независими експерти. След работата по мониторинга всеки регион трябва да публикува **периодичен доклад (поне веднъж годишно) за напредъка в изпълнението на определените цели**. Този доклад би трябвало преди всичко да разгледа изпълнението на стратегията за интелигентна специализация (RIS3) на региона, като обърне специално внимание на напредъка в разработването на иновационна екосистема и на начина, по който е постигнат растеж и са създадени високоефективни предприятия. Друга цел на оценката е да се насърчи координацията в Европа между дейностите в тази сфера. Докладът обаче не трябва да създава допълнителна административна тежест за участниците от местно и регионално равнище;

21. е необходимо навременно създаване на подходяща статистическа база на регионално и местно равнище и **разработване на регионални показатели за напредъка за мониторинг на постигнатите резултати**. Целта е да се разбере кои политики са се оказали най-ефективни и кои — най-неефективни, и да се зададе насока на бъдещите политики.

Подкрепа за образованието по предприемачество и насърчаване на иновациите

Емпиричните данни сочат, че успешното предприемачество е пропорционално на образователното равнище на предприемачите, независимо от профила на образование⁽⁴⁾. В някои държави членки данните показват, че 5 години след дипломиране само 1 % от завършилите магистърска степен определят себе си като предприемачи. Разкрива се също така нарастващата разлика между нуждите на работодателите и уменията на служителите: 26 % от работодателите в Европа имат проблеми с набирането на персонал поради липса на талантиви кандидати⁽⁵⁾. Следователно Комитетът подчертава, че е важно:

22. да съществува съответен орган, който **постоянно да се занимава с насърчаването на културата на предприемачество**. Необходимо е тя да се стимулира чрез популяризиране на съществуващи примери за реални успехи. Трябва младите хора от цяла Европа да бъдат информирани какви възможности се предлагат днес благодарение на новите технологии;

23. **да се насърчава проактивно отношение от страна на младите хора** чрез премахване на културните и психологическите бариери, които ограничават достъпа до предприемачество. Това насочва към необходимостта от цялостна стратегия за обучението в областта на предприемачеството, както КР вече изтъкна в становището си „Преосмисляне на образованието“⁽⁶⁾;

24. **да се създава ентузиазъм за извършването на предприемаческа дейност**. Успешните предприемачи, чиято дейност реално се отразява на живота на хората, би трябвало да бъдат на почит и да бъдат използвани като модели за подражание. Имаме нужда от насърчение както по отношение на предприемачеството, така и на иновациите;

25. **бизнес инкубаторите да станат неразделна част от образователните програми и образованието да се свърже с бизнес сферата**. Това би позволило на студентите да придобият опит какво означава да създадат ново предприятие без да се налага да се отказват от образованието си, което, в случай на неуспех, би представлявало тяхната защитна мрежа;

26. **да се подкрепят образователните програми, предлагани в сътрудничество с бизнес средите**: програми с международна ориентация за новосъздадени и бързоразрастващи се предприятия, в които се съчетават най-новите технологии и тенденции в бизнеса и дизайна с откриване на предприемачески възможности. Те оказват благоприятно отражение върху територията и са доказали, че могат да постигнат отлични резултати.

27. За да може различните образователни програми и програми за професионално обучение ефективно да отговорят на пазарните нужди, добър критерий, който може да бъде възприет, би могъл да бъде критерият за **съфинансиране и/или частично покритие на разходите**: предприятията биха могли, а при някои програми би трябвало да похарчат собствени средства, за да докажат, че наистина вярват в инициативата. В идеалния случай тези програми ще обединят хора от предприятия, които работят в различни региони и сектори, като им предоставят достъп до най-новите знания и технологии, и ще породят партньорски проекти между предприятия и образователни и научноизследователски институции;

⁽⁴⁾ Европейска комисия, „Effects and impact of entrepreneurship programmes in higher education“ (Последици и въздействие на програмите по предприемачество във висшето образование), март 2012 г.

⁽⁵⁾ Световен институт на McKinsey — „Help wanted: The future of work in advanced economies“ (Нужна е помощ: бъдещето на работата в напредналите икономики), март 2012 г., от James Manyika, Susan Lund, Byron Auguste и Sreenivas Ramaswamy.

⁽⁶⁾ CoR2392/2012.

28. Освен това трябва да се облекчи процедурата за акредитирането на такива програми.
29. От решаващо значение е създаването на синергии между различните европейски проекти, подкрепящи предприемачеството, по-специално „Хоризонт 2020“, COSME — Програмата за конкурентоспособност на предприятията и за малките и средните предприятия — и европейските структурни и инвестиционни фондове (ESIF).

Интелигентна специализация на екосистемите

Както вече беше посочено в предишното становище относно „Преодоляване на иновационната пропаст“⁽⁷⁾, КР отново изтъква, че:

30. Съветът на ЕС подчерта присъщата роля на интелигентната специализация в рамките на стратегията „Европа 2020“. Наръчникът на ЕС за стратегиите за научни изследвания и иновации с цел интелигентна специализация (RIS3) определя тези стратегии като интегрирани, съобразени с потребностите на населените места програми за икономическа трансформация;
31. платформата за интелигентна специализация (платформа S3) трябва да подкрепя в по-голяма степен дейностите на местно и регионално равнище със специален акцент върху по-слабо развитите региони. Това означава преди всичко да се подкрепят процесите на набелязване на дейностите с висока добавена стойност във всеки отделен регион, както и да се предлагат най-добрите възможности за повишаване на конкурентоспособността на региона и спектър от политики, които да бъдат прилагани при изготвянето на техните стратегии за интелигентна специализация.
32. КР подчертава значението на финансирането на равнището на ЕС и на регионално равнище за иновационните и производствените екосистеми със силни местни, регионални или трансрегионални характеристики.

Други полезни мерки

КР горещо насърчава регионите на различните държави членки:

33. **да координират действията на различните участници в „екосистемата“.** Насърчаването на взаимодействие и създаването на мрежи между участниците в екосистемата е основна задача на публичните администрации;
34. **да се закупува повече от МСП, работещи в областта на високите технологии.** В целия ЕС по-голямата част от договорите за обществени поръчки са получени от големи мултинационални компании. Необходимо е навременно адаптиране към предвиденото в новите директиви за обществените поръчки⁽⁸⁾, които значително подобряват достъпа до пазара на МСП;
35. да се насърчава установяването на водещи високотехнологични предприятия, така че да се увеличава резервът от талантиви технологични специалисти и да се предизвика ефект на разпространението. Всичко би трябвало да бъде планирано в рамка, която надхвърля местното измерение.

Брюксел, 7 октомври 2014 г.

Председател
на Комитета на регионите
Michel LEBRUN

⁽⁷⁾ CdR 2414/2012 fin.

⁽⁸⁾ Директива 2014/24/ЕС за отмяна на Директива 2004/18/ЕО; Директива 2014/25/ЕС за отмяна на Директива 2004/17/ЕО.